

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausunto

4.7.2025

VN/1014/2025

1/3

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 6.6.2025

TYÖ - JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI
KIELITUTKINTOJA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMISESTA

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamista koskevan hallituksen esityksen luonnoksesta ja lausuu seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan, että nykyisen kahden, osittain päällekkäisen kielitutkintojärjestelmän sijaan jatkossa ylläpidettäisiin yhtä kielitutkintojärjestelmää (YKI), jota kehitettäisiin vastaamaan kasvaneeseen kielitutkintojen kysyntään sekä tarpeisiin osoittaa kielitaito eri tarkoituksia varten. Valtionhallinnon kielitutkintojen järjestämistä koskeva sääntely osittain kumottaisiin ja soveltuvin osin siirrettäisiin osaksi yleisten kielitutkintojen sääntelyä. Lisäksi esitetään, että kielitutkintoihin liittyvää tarpeettoman yksityiskohtaista sääntelyä purettaisiin. Lisäksi esitetään, että kielitutkintotiedot tallennettaisiin jatkossa nykyisten paperisten todistusten sijaan Oma Opintopolku -palveluun, jonka kautta ne olisivat myös nopeasti saatavilla muille viranomaisille, jotka tarvitsevat tiedon henkilön kielitutkintosuorituksista.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esitystä kokonaisuutena hyvänä ja kannatettavana. Esitys pyrkii vastaamaan jo tällä hetkellä suureen sekä tulevaisuudessa oletettavasti vielä kasvavaan kielitutkintojen kysyntään.

Esityksen mukaan yleisistä kielitutkinnoista voi tällä hetkellä saada tasoarvioinnit seuraavasti: perustason tutkinnosta tasoarvioinnin alle 1, 1 tai 2, keskitason tutkinnosta tasoarvioinnin alle 3, 3 tai 4 ja ylimmän tason tutkinnosta tasoarvioinnin alle 5, 5 tai 6. Tähän ei olla esittämässä muutoksia. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää harkittavaksi, olisiko yleisten kielitutkintojen tasoarviointeja mahdollista kehittää siten, että esimerkiksi keskitason tutkinnon suorittajalle, joka ei yllä tasolle 3, voitaisiin antaa tarkempi taitotasoarvio kuin ”alle 3”. Henkilö saisi tällöin tarkemman tiedon tasolla ”alle 3” olevasta kielitaitotasostaan, mikä hyödyttäisi henkilöä hänen hakeutuessaan esimerkiksi koulutukseen tai työhön. Tämä voisi helpottaa myös maahanmuuttajien ohjausta ja neuvontaa tekevien henkilöiden työtä.

Opetushallituksessa laaditun esiselvityksen mukaan yleisten kielitutkin-
tojen arvioinnin valmistuminen kestää nykyisin noin kaksi kuukautta. Esi-
tyksen mukaan kielitaidon osoittamista voisi nopeuttaa muun muassa
tutkintotodistusten sähköinen tiedoksianto jamahtodollisuus käyttää suori-
tustietoja sähköisesti. Lain yleisistä kielitutkinnoista 4 §:n 2 momenttiin
ehdotetaan lisättäväksi, että yleisen kielitutkinnon järjestämistä koskevia
sopimuksia tehtäessä olisi otettava huomioon myös se, että tutkintotilai-
suuksia olisi tarjolla riittävän usein. Työ - ja elinkeinoministeriö pitää erit-
tään tärkeänä ja kannatettavana, että sekä tutkintoon pääsemisen että
todistuksen saamisen suhteen toteutetaan nykyprosessia nopeuttavia ja
sujuvoittavia toimia, jotta henkilöiden viranhaku tai esimerkiksi mahdolli-
sen työmarkkinatuen kielilisan saaminen ei viivästyisi kielitaidon osoitta-
misen hankaluuksien vuoksi. Esityksessä ei mainita uusia keinoja, joilla
estettäisiin henkilöiden hakeutuminen tutkintoon liian aikaisin omaan
kielitaitotasoon nähden, mutta myös näiden keinojen kehittäminen olisi
työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan kannatettavaa.

Lain yleisistä kielitutkinnoista 10 §:n osalta todetaan, että sukupuoli
poistettaisiin momentista, sillä Opetushallituksen arvion mukaan sitä ei
tarvittaisi tutkintojen seuranta varten. Työ- ja elinkeinoministeriö tuo
esiin, että yleisten kielitutkintojen suorittajien sukupuolijakauma voisi kui-
tenkin olla yleisesti kotoutumisen seurannan kannalta mielenkiintoinen
tieto.

Esityksen mukaan yleisistä kielitutkinnoista annettua valtioneuvoston
asetusta olisi tarpeen päivittää. Asetuksen 5 §:ään esitetyt muutokset
ovat erittäin kannatettavia, koska yleisten kielitutkintojen osakokeiden
suorittamismahdollisuus myös erikseen tuo lisää joustavuutta. Lisäksi
viittomakielen osakokeiden määrittely asetuksessa ja siten viittomakieli-
sen YKI -tutkinnon käyttöönottamisen mahdollistaminen on erittäin kan-
natettava ja toivottu uudistus.

Esityksessä todetaan, että valmistelussa ollut esillä myös tekoälyn ja au-
tomaattisen arvioinnin työkalujen hyödyntäminen. Esitystä valmistelta-
essa on arvioitu, että tekoälyä ja automaattista arviointia ei tulisi otta-
maan osaksi tutkintoprosessia vielä vuoden 2026 alussa, vaan asia vaa-
tisi enemmän aikaa. Työ - ja elinkeinoministeriö katsoo, että yleisten kie-
litutkintojen prosessin kehittämisessä tulisi huomioida Opetushallituk-
sessa käynnissä oleva kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestin
kehittämis- ja ylläpitämistyö. Osallistujat tekevät kotoutumiskoulutuksen
kielitaidon päättötestin sähköisesti, ja siinä hyödynnetään jo tällä het-
kellä automatiikkaa ymmärtämistaitojen arvioinnissa. Esityksen mukaan
tekoälyn ja automaattisen arvioinnin hyödyntämisen mahdollisesti edel-
lyttämiä lakimuutoksia on mahdollista tarkastella erikseen myöhemmin.
Työ- ja elinkeinoministeriö pitää erittäin suositeltavana, että Opetushalli-
tus seuraisi tekoälyn ja automaattisen arvioinnin kehittymistä ja huomi-
oisi ne yleisten kielitutkintojen kehittämistyössä.

Johtopäätöksenä työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että esitys on kann-
tettava ja että on tärkeää seurata, miten kielitutkintojärjestelmään tehtä-
vät uudistukset auttavat vastaamaan kasvaneeseen kysyntään ja kieli-
tutkintojen laajoihin käyttötarkoituksiin.

Katri Niskanen
hallitusneuvos, yksikön päällikön sijainen

Nea Brandt
erityisasiantuntija

VN/1014/2025-TEM-17

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: